

Заросило Володимир Олексійович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри Навчально-наукового інституту права
ім. Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом,
м. Київ, Україна
Євчук Тетяна Володимирівна,
кандидат юридичних наук,
доцент Одеської філії Міжрегіональної академії
управління персоналом, м. Одеса, Україна
Заросило Віталій Володимирович,
кандидат юридичних наук, викладач вищої категорії
Київського державного коледжу готельного господарства,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ ТА ЗМАГАНЬ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ В УКРАЇНІ

Питання проведення спортивних заходів в умовах пандемії та карантину є досить дискусійним, і воно має розглядатися науковцями. Спорт уже увійшов у життя громадян України, і більшість з них не уявляють, що можна робити без спортивних заходів. У статті аналізуються питання класифікації спортивних заходів, та на цій основі пропонуються окремі напрями вдосконалення проведення спортивних заходів в умовах пандемії. У результаті класифікації виокремлено такі види спортивних заходів та змагань: за ступенем проведення, за кількістю учасників, за способом проведення самих змагань, за місцем проведення, за чисельністю учасників та вболівальників, за використанням м'язової сили або технічних чи інших засобів, за видом території, на якій вони проводяться.

Ключові слова: спортивні заходи, класифікація спортивних заходів, пандемія коронавірусу, проведення спортивних змагань, адміністративно-правове забезпечення проведення спортивних змагань в Україні.

Спортивні заходи на сьогодні вже стали невід'ємною частиною життя суспільства і посідають важливе місце в житті громадян. Спорт та спортивні заходи відіграють велику роль у сучасному світі.

Спорт та спортивні заходи досить часто використовуються з різною метою, зокрема, і політичною, тому питання адміністративно-правового регулювання спортивних заходів є досить актуальним. У світі загалом, як і в кожній окремій країні, у т.ч. в Україні, розроблені і застосовуються адміністративно-правові норми, що регулюють організацію і проведення спортивних заходів і змагань. Певною мірою

зазначені норми можна поділити на загальні та спеціальні. При цьому загальні норми регулюють проведення спеціальних спортивних заходів загалом, тоді як спеціальні – регулюють конкретні спортивні змагання, час, нормативи, вагу та інші аспекти.

Пандемія коронавірусу вплинула на всі сфери життя суспільства, зокрема і на спортивні заходи, змагання та їх проведення. У зв'язку з пандемією коронавірусу скасовано навіть проведення Олімпійських ігор, цілого ряду світових чемпіонатів, а також національних чемпіонатів та змагань. Водночас є певні аспекти адміністративно-правового регулювання спортивних заходів, які зараз, в період так званого “адаптивного карантину”, можуть застосовуватись, і змагання з окремих видів спорту можуть проводитись. Таким чином, *метою* цієї статті є спроба аналізу всіх спортивних заходів, їх класифікацій та можливості проведення під час пандемії в Україні.

Зазначені питання в науковій юридичній літературі на сьогодні практично не висвітлювалися. Ми можемо лише констатувати, що питання адміністративно-правового регулювання спортивних заходів, змагань та спортивного права загалом розглядалась у працях Апарова А.М. [1], Ярової Н.Г. [2], Репкіної Ю.М. [3], Моргунов О.А. [4] та низки інших науковців. При цьому проаналізовано як загальні аспекти адміністративно-правового регулювання проведення спортивних заходів, так і окремі спеціальні норми, що стосуються певних спортивних дисциплін. У окремих працях аналізувалася діяльність спортивних федерацій та інших спортивних організацій [5], [6], [7], [8], але питання про проведення спортивних змагань під час надзвичайних ситуацій не розглядалося. Усі зазначені дослідження стосувалися проведення спортивних заходів у нормальних умовах, а не в умовах надзвичайної ситуації, яка існує зараз у світі та в Україні зокрема. Проведення спортивних заходів в умовах карантину практично не аналізувалось. Вважалося, що карантинні заходи швидко минають і тому немає необхідності розробляти нові положення. Проте на сьогодні в Україні карантинні заходи вже здійснюються протягом 5-ти місяців і мають тенденції до продовження.

Основним документом, який врегульовує адміністративно-правові відносини у сфері проведення спортивних заходів, є Закон України “Про фізичну культуру і спорт” [9]. У зазначеному Законі встановлено основні, загальні вимоги та умови організації проведення спортивних заходів та їх адміністративно-правового регулювання. Більш конкретно питання проведення спортивних заходів врегульовано Наказом Міністерства молоді та спорту України від 09.02.2018 № 617 “Про затвердження положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та матеріального забезпечення їх учасників” [10].

Слід зазначити, що в цих документах сформульовано більшість загальних вимог щодо проведення спортивних заходів, тобто не встановлено кількості осіб, які загалом беруть участь у спортивних змаганнях, або кількість вболівальників, які вболівають за команд чи спортсменів. Визначено, що змагання та заходи мають проводитись відповідно до затверджених правил та графіків. Водночас у

зазначених документах не розглядаються питання організації та проведення спортивних змагань і спортивних заходів під час надзвичайних ситуацій.

Для більш детального розгляду організації та проведення спортивних заходів під час надзвичайних ситуацій, перш за все, необхідно провести класифікацію спортивних заходів та встановити, які з них можна проводити під час пандемії.

У науковій літературі запропоновано цілий ряд класифікацій спортивних заходів та змагань. Наведемо одну із них:

- 1) за ступенем проведення:
 - міжнародні – ті, в яких беруть участь спортсмени з різних країн і які мають статус міжнародних;
 - національні, де беруть участь спортсмени однієї країни;
 - регіональні, в яких беруть участь спортсмени окремого регіону;
 - місцеві, де беруть участь місцеві спортсмени та уболівальники;
- 2) за кількістю учасників:
 - масові, наприклад: масові забіги та масові естафети;
 - командні, в яких беруть участь декілька команд (футбол, баскетбол, волейбол та т. ін.);
 - індивідуальні, де змагаються окремі спортсмени з метою досягнення високих індивідуальних результатів (метання списів, важка атлетика та т. ін.);
- 3) за способом проведення самих змагань:
 - контактні, коли учасники змагань безпосередньо контактують одне з одним або багатьма учасниками заходів (боротьба, бокс);
 - безконтактні, в яких учасники безпосередньо не контактують одне з одним під час змагання (теніс, веслування, шахи та т. ін.);
- 4) за місцем проведення:
 - у спортивних залах (фехтування, боротьба, бокс);
 - на відкритому повітрі (футбол, регбі та т. ін.);
- 5) за чисельністю учасників та уболівальників:
 - багаточисельні, в яких бере участь велика кількість спортсменів та уболівальників (футбол, авторалі та т. ін.);
 - малочисельні, коли кількість спортсменів невелика і кількість уболівальників також є невеликою (легка атлетика, важка атлетика);
- 6) за використанням м'язової сили або технічних чи інших засобів:
 - з використанням м'язової сили спортсменів (біг, стрибки та ін.);
 - з використанням різних спортивних приладів (стрільба з лука, вогнепальної зброї, веслування);
 - з використанням технічних засобів (авторалі, мотогонки та т. ін.)
- 7) за видом території, на якій проводяться:
 - на землі (більшість спортивних змагань: футбол, легка атлетика та ін.);
 - на воді (веслування, плавання);
 - у повітрі (стрибки з парашутом) [12].

Звичайно, є й інші види класифікацій спортивних заходів, але для цього дослідження зазначеної класифікації ми вважаємо достатньо. Питання проведення

спортивних змагань під час пандемії є досить актуальним, адже стосується більшості громадян і впливає як на стан здоров'я, так і на психологічний стан громадян.

Пандемія коронавірусу внесла досить жорсткі корективи в систему адміністрування проведення спортивних заходів. Перш за все, постановою Кабінету Міністрів України № 211 від 17.03.2020 року [11] заборонено проведення спортивних заходів, де можуть бути присутні більше 10 осіб. Ураховуючи зазначене, можна стверджувати, що проведення всіх спортивних заходів було зведено нанівець.

Проте можна припустити, що окремі спортивні заходи, які не передбачають прямого контакту між учасниками, можна було проводити, але без вболівальників. Наприклад, це могли бути змагання з тенісу, шахів та деякі інші. Усі інші змагання та заходи, які передбачають прямий контакт між учасниками, що міг призвести до інфікування коронавірусом, були заборонені.

Це призвело до втрати кваліфікації спортсменів, великих втрат грошових коштів та загалом моральних втрат. Певні зміни до адміністративно-правового регулювання проведення спортивних заходів були внесені Постановою Кабінету Міністрів України № 522 від 25.06.2020 [13]. На сьогодні дозволено проведення футбольних матчів та інших масових змагань, проте за умови відсутності вболівальників.

Спочатку було поставлене питання про проведення змагань також з таких контактних видів спорту, як бокс, боротьба, фехтування та інші. Але через зростання кількості осіб, що інфіковані коронавірусом, зазначене питання передане на вирішення місцевих рад та органів місцевого самоврядування. Здебільшого такі змагання сьогодні не проводяться, адже існують реальні загрози інфікування спортсменів.

На жаль, пандемія коронавірусу ще не закінчилася. Щодня в Україні виявляється декілька сотень нових інфікованих, тому, мабуть, необхідно переглянути питання про спортивні заходи та спортивні змагання в умовах пандемії в Україні і, певною мірою, розробити окремі рекомендації. У світі багато держав підходять до проведення своїх спортивних заходів з різних позицій. Наприклад, у республіці Білорусь, на відміну від інших держав, під час пандемії проводився національний футбольний чемпіонат, проте це призвело до зростання кількості інфікованих, що не сприймалося громадськістю. У окремих зарубіжних країнах почали проводити національні футбольні чемпіонати, однак без присутності вболівальників.

Ураховуючи, що спортивні заходи відіграють досить велику роль у суспільстві, необхідно розробити певні критерії проведення таких заходів, які б дали можливість організовувати їх під час надзвичайних ситуацій, зокрема пандемії.

До зазначених критеріїв необхідно включити такі:

– суворий та безкомпромісний контроль за станом спортсменів, які беруть участь у проведенні змагань, і в разі інфікування припинення їх спортивної діяльності та встановлення режиму самоізоляції чи інших заходів;

– такий же контроль необхідно встановити і стосовно вболівальників, проте доцільно організовувати трансляцію по телебаченню чи онлайн футбольних та інших матчів;

– питання про соціальну дистанцію між уболівальниками під час проведення масових спортивних заходів на стадіонах можна вирішити певними організаційними заходами: зменшити кількість квитків, щоб уболівальники знаходилися на відповідній відстані одне від одного, організувати перевірку на вході до стадіонів та контроль за дотриманням “маскового режиму” [14];

– визначити та детально проаналізувати, які з контактних видів спорту можна проводити у спортивних залах, проте без присутності вболівальників; до таких видів спорту можна віднести боротьбу, бокс, різні види єдиноборств тощо; проведення змагань із зазначених видів спорту може бути організовано також за умови суворого медичного контролю за станом здоров’я спортсменів;

– можна також ставити та вирішувати питання про створення відповідних умов ізоляції вболівальників у спортивних залах та на стадіонах, тобто за дотримання відповідної дистанції з метою недопущення інфікування. Зазначені заходи будуть витратними, але вони певною мірою сприятимуть проведенню окремих видів спортивних заходів;

– спортивним федераціям необхідно буде організовувати спортивні заходи з дотриманням вимог карантину, тому буде змінено багато правил спортивних змагань. До цього треба звикнути, як і до того, що в країні введено масковий режим;

– проведення спортивних заходів має бути врегульовано новими правовими нормами, тому що попередні норми не можуть діяти в умовах пандемії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Апаров А.М.* Спортивне право України: навчальний посібник. Київ: Істина, 2012. 520 с.
2. *Ярова Н.Г.* Організаційно-правове регулювання в галузі спорту України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2009. 183 с.
3. *Репкіна Ю.М.* Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 232 с.
4. *Моргунов О.А.* Адміністративно-спортивне право як підгалузь адміністративного права України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2012. 207 с.
5. *Бордюгова Г.Ю.* Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права “Спортивне право України”: дис. ... канд. юрид. наук. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2009. 230 с.
6. *Гасюк І.Л.* Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні: автореф. дис. ... докт. наук держ. управл.: 25.00.02. Київ, 2013. 37 с.
7. *Кухтій А.О.* Організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні впродовж XX століття: автореф. дис. ... канд. наук фіз. виховання та спорту: 24.00.02. Львів: Львівський державний інститут фізичної культури, 2002. 20 с.
8. *Моргунов В.П.* Адміністративно-правове регулювання діяльності спортивних федерацій в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2017. 207 с.
9. Про фізичну культуру та спорт: Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3808-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення: 10.06.2020).
10. Про затвердження положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань, навчально-тренувальних зборів та матеріального забезпечення їх учасників: наказ Міністерства молоді та спорту України від 09.02.2018 № 617.

11. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211.

12. *Заросило В.В.* Адміністративно-правове забезпечення проведення масових заходів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2017. 200 с.

13. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392: постанова Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 522.

14. Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів: постанова Кабінету міністрів України від 20.05.2020 № 392.

REFERENCES

1. *Aparov, A.M.* (2012) *Sportyvne pravo Ukrayiny*. "Sports Law of Ukraine": textbook. Kyiv: Istina. 520 p. [in Ukrainian].

2. *Yarova, N.H.* (2009) *Orhanizatsiyno-pravove rehulyuvannya v haluzi sportu Ukrayiny*. "Organizational and Legal Regulation in the Field of Sports of Ukraine": thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Irpin. 183 p. [in Ukrainian].

3. *Riepkina, Yu.M.* (2010) *Administratyvno-pravovi osnovy rehulyuvannya fizychnoyi kul'tury i sportu*. "Administrative and Legal Bases of Regulation of Physical Culture and Sports: thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Kyiv. 232 p. [in Ukrainian].

4. *Morhunov, O.A.* (2012) *Administratyvno-sportyvne pravo yak pidhaluz' administratyvnoho prava Ukrayiny*. "Administrative and Sports Law as a Sub-Branch of Administrative Law of Ukraine: thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Zaporozhzhia. 207 p. [in Ukrainian].

5. *Bordyuhova, H.Yu.* (2009) *Mizhnarodne sport yvne pravo yak osnova dlya formuvannya natsional'noyi haluzi prava "Sportyvne pravo Ukrayiny"*. International Sports Law as a Basis for the Formation of the National Branch of Law "Sports Law of Ukraine": thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Kyiv: Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine. 230 p. [in Ukrainian].

6. *Hasiuk, I.L.* (2013) *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya fizychnoyu kul'turoyu ta sportom v Ukrayini*. "Mechanisms of State Management of Physical Culture and Sports in Ukraine": thesis ... Cand. Sci.: 25.00.02. Kyiv. 37 p. [in Ukrainian].

7. *Kukhtiy, A.O.* (2002) *Orhanizatsiyni osnovy rozvytku fizkul'turno-sportyvnoho rukhu v Ukrayini vprodovzh XX stolittya*. "Organizational Bases of Development of Physical Culture and Sports Movement in Ukraine during the XX Century": thesis ... Cand. Sci.: 24.00.02. Lviv: Lviv State Institute of Physical Culture. 20 p. [in Ukrainian].

8. *Morhun, V.P.* (2017) *Administratyvno-pravove rehulyuvannya diyal'nosti sportyvnykh federatsiy v Ukrayini*. "Administrative and Legal Regulation of Sports Federations in Ukraine": thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Kyiv. 207 p. [in Ukrainian].

9. On Physical Culture and Sports: Law of Ukraine dated December 24, 1993 No 3808-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (Date of Application: 10.06.2020) [in Ukrainian].

10. On Approval of the Regulations on the Procedure for Organizing and Conducting Official Sports Competitions and Training Meetings and Material Support of their Participants: Order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine dated 09.02.2018 No 617 [in Ukrainian].

11. On Prevention of the Spread on the Territory of Ukraine of the Acute Respiratory Disease COVID-19 Caused by the Coronavirus SARS-CoV-2: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 11, 2020 No 211 [in Ukrainian].

12. *Zarosylo, V.V.* (2017) *Administratyvno-pravove zabezpechennya provedennya masovykh zakhodiv v Ukrayini*. "Administrative and Legal Support of Mass Events in Ukraine": thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07. Kyiv. 200 p. [in Ukrainian].

13. On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 20, 2020 No 392: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 25, 2020 No 522 [in Ukrainian].

14. On the Establishment of Quarantine in Order to Prevent the Spread of Acute Respiratory Disease COVID-19 Caused by Coronavirus SARS-CoV-2 on the Territory of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 20.05.2020 No 392 [in Ukrainian].

Zarosylo Volodymyr,

Doct. Sci. (Law), professor,

Head of the Department of Volodymyr the Great Law Enforcement and
Educational and Scientific Institute of Law of the Interregional Academy of
Personnel Management, Kyiv, Ukraine**Ievchuk Tetiana,**Cand. Sci. (Law), Associate Professor of Odesa Branch of the Interregional
Academy of Personnel Management, Odesa, Ukraine**Zarosylo Vitalii,**Cand. Sci. (Law), Lecturer of the Highest Rank of Kyiv State College of
Hospitality, Kyiv, Ukraine

FEATURES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF SPORTS EVENTS AND COMPETITIONS DURING THE PANDEMIC IN UKRAINE

The issue of holding sports events in a pandemic and quarantine is quite controversial and it should be considered by scientists. Sport has already entered the lives of citizens of Ukraine and without sporting events, most citizens can not imagine what can be done without them. The paper analyzes the issues of classification of sports events and on this basis offers some areas for improvement of sports events in a pandemic. As a result of classification the following types of sports actions and competitions are allocated: on degree of carrying out, on quantity of participants, on a way of carrying out of competitions, on a venue, on number of participants and fans, on use of muscular force or technical or other means, on the territory they are held. It was stated that some of the sports events held in Ukraine can be held in a pandemic and can be covered in the work of sports journalists. However, there are a number of sports competitions that cannot be held during a pandemic, because they can infect both athletes and fans. It is proposed to implement a number of organizational measures in order to streamline sports competitions and create not dangerous conditions for both athletes and fans.

Keywords: sports events, classification of sports events, coronavirus pandemic, sports competitions, administrative and legal support of sports competitions in Ukraine.

Отримано 08.10.2020